

Luxemburg, miniállam – pénzügyi és gazdasági nagyhatalom

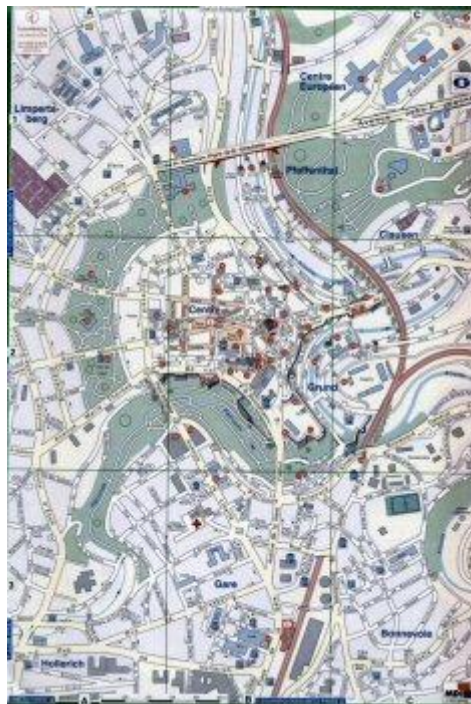
A NATO Védelmi Akadémia 107. felsővezetői tanfolyama az oktatási tematikában szereplő őszi tanulmányi út során Észtország, Belgium, Franciaország, az Egyesült Államok mellett többek között Luxemburgba látogatott. A több évtizede meghonosított tanulmányi utak – transzatlanti és európai – célja az adott NATO-országok kül-, nemzetbiztonsági-, gazdaság- és honvédelmi politikájának a megismerése. A különböző országokban az adott téma és terület legjobb szakértőitől (vezérkari főnök, miniszterek, államtitkárok) előadások hangzanak el. Érdekes szakmai bemutatókat és kulturális programot is szerveznek a felsővezetői tanfolyam számára. Így volt ez Luxemburgban is, ahol előadások hangzottak el az Európai Unió biztonság- és védelempolitikájáról, a luxemburgi haderőről, a NAMSA, a NATO Fenntartási és Ellátási Ügynökség¹ tevékenységéről és az ország gazdasági helyzetéről.

Luxemburg Európa szívében, Belgiummal, Franciaországgal és Németországgal határolt területen fekszik. A Luxemburgi Nagyhercegség csupán 2.586 km² területű ország. Központi fekvéséből, geopolitikai helyzetéből adódóan az évezredes fennállása óta a francia, spanyol, osztrák és porosz érdekek kereszttüzében állt, területét hol az egyik, hol a másik hatalom foglalta el. Luxemburgot Európa Fővárosa jelzővel is illetik, nem csupán földrajzilag központi fekvése alapján, de többnyelvűsége okán is. Az országban a luxemburgi, a német és a francia a hivatalos nyelv.

Napjaink Európáját nemzeti, gazdasági, kulturális és politikai sokszínűség jellemzi. E sokrétű változatos Európában egészen sajátos helyzetet foglalnak el a törpe államok (Andorra, Liechtenstein, Luxemburg, Málta, Monaco, San Marino és Vatikán).² Andorra parlamentáris fejedelemség, Vatikán államformája szerint szuverén püspökség és választófejedelemség, Monaco és Luxemburg alkotmányos monarchia, ami a huszonegyedik század elején eléggé furcsának tűnhet. Ám a nemzetközi és a gazdasági kapcsolataikban huszonegyedik századi viszonyok uralkodnak.

Luxemburg fejlett iparral rendelkező gazdaság, állampolgárainak a világ egyik legmagasabb életszínvonalát biztosítja (55.100 USD/fő). Az ország kereskedelmi és pénzügyi nagyhatalom, a világ hetedik legnagyobb pénzügyi, és a második legnagyobb pénzügyi befektető központja. Több, mint 160 bank, 95 biztosító társaság székhelye található itt, az Európai Unióban regisztrált nemzetközi értékpapírok 70%-át jegyzi a Luxemburgi tőzsdén. Az ország lakosságának mintegy 48%-a külföldi. Az intenzív gazdasági és politikai szerepvállalás, fejlődés ellenére a város mégis megőrizte a nyugodt atmoszféráját.

1970-ben a vas- és acélipar – Luxemburg korábbi vezető iparága – még 59%-kal részesedett az ipari termelésből. A nyersvas, acél és hengerelt acél termékek az ország exportjának felét adták. Az utóbbi években az ipar sokkal változatosabbá vált, a vegyipar, a

precíziós gépgyártás és a könnyűipar mellett a pénzügyi szektor és a turizmus a gazdaság ugyancsak fontos részévé váltak. A pénzügyi szektor a GDP 22%-át teszi ki, amely jelentős mértékben kompenzálja a hanyatló vas- és acélipart, amely 2004-ben már csak 24%-át adta az ipari termelésnek. A munkaerő mintegy 36%-a³ külföldi, vagy vendégmunkás, többségében Franciaországból, Belgiumból és Németországból érkeznek. Az ország legfontosabb kereskedelmi partnerei Németország, Franciaország, Belgium, Nagy-Britannia, Olaszország, Spanyolország és Hollandia.

A nagyhercegség örökletes és alkotmányos monarchia, az államfő 2000. október 7-e óta Henri Nagyherceg.⁴ A minisztertanács tagjait a miniszterelnök (1995. január 1-től Jean-Claude Juncker) javasolja, és a nagyherceg nevezi ki. A 60 tagú Képviselőház tagjait 5 éves időtartamra választják meg. A 21 tagú Államtanács, amely tagjait szintén a nagyherceg nevezi ki, a Képviselőház tanácsadó testülete.

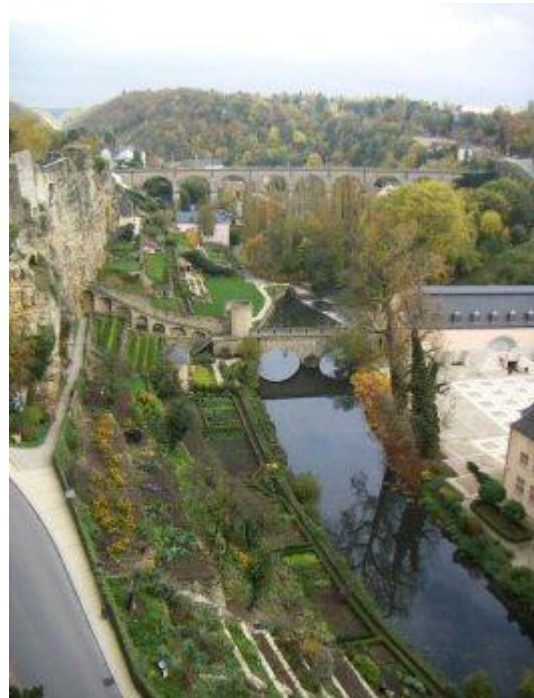
Az európai város

Luxemburg neve és eredete Siegfried gróf személyéhez kötődik. 963-ban az Alzette folyó völgyéből kiemelkedő Bock sziklára építette fel Lucilinburhuc erődöt. Az erődről kapta a nevét a város, majd az ország is.⁵ A Lucilinburhuc kifejezés az erőd szinonimája. A Siegfried által felépített erődítmény, valamint a Szent Mihály templom és a piactér képezték a város eredeti belső területét. Az idők folyamán a nyugati oldalon az erőd folyamatosan bővült, bástyákkal, körfalakkal, őrtornyokkal, föld alatti járatokkal, délen, keleten és északkeleten a Pétrusse és az Alzette völgyek szikláit képezték természetes védvonalat. A legjobb burgundi, francia, spanyol, osztrák és német hadmérnökök munkája eredményeként a város a világ egyik leghatalmasabb erődítményévé alakult át, amelyet „Észak Gibraltárjaként” ismert a világ.

A 23 km hosszú és 40.000 m² alapterületű kazamatákat a Bock sziklába vájták bele. A bombabiztos helyiségekben mintegy ezer katonát tudtak elszállásolni a felszerelésükkel és lovaikkal együtt, de fegyver- és lőszergyártó műhelyeknek, konyháknak, sütődéknak és vágóhidaknak is helyet adott. Az erődítményrendszer 180 ha, míg maga a város 120 ha területet foglalt el. Az 1867-es Londoni Egyezmény elrendelte a várost körülvevő falak lebontását. Ma az eredeti erődítményrendszernek kb. 10%-a látható. Luxemburg óvárosát és erődrendszerét 1994-ben az UNESCO a Világörökség részévé választotta.

Luxemburg évszázadok óta elkötelezett híve az európai gazdasági és politikai integrációnak. 1842-ben a Német Kereskedelmi és Vámszövetség (Zollverein) tagja lett. 1921-ben Luxemburg Belgiummal együtt gazdasági uniót hozott létre.⁶ 1944-ben Hollandia is csatlakozott az unióhoz, azóta nevezik őket Benelux államoknak. 1951-ben csatlakozott az Európai Szén és Acél Közösséghez, 1957-ben az Európai Gazdasági Közösséghez, 1999-ben pedig az euró zónához.

Luxemburg alapító tagja számos nemzetközi politikai, katonai és gazdasági szervezetnek (Egyesült Nemzetek Szervezete, Észak-atlanti Szerződés Szervezete, Európa Tanács, Európai Szén és Acél Közösség, Európai Atomenergia Közösség, Európai Unió korábban Európai

Gazdasági Közösség). Az ország az Európai Unió elismert tagja, Strasbourg és Brüsszel mellett Luxemburg egyike az Unió három fővárosának. Az EU sok intézménye Luxemburgban székel, az Európai Közösségek Bírósága, az Európai Számvevőszék, az Európai Parlament titkársága, az Európai Beruházási Bank, valamint az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala.

A Nagyhercegség 1949 óta tagja a NATO-nak. A NATO Fenntartási és Ellátási Ügynökség székhelye Capellen, Luxemburg. A hadsereg létszáma 996 fő, a tisztek létszáma 68 fő, a tiszthelyetteseké 136 fő, a katonai zenekar 52 fő, a szerződéses katonáké 35 fő, az önkéntes katonáké 568 fő, a polgári alkalmazottaké pedig 137 fő. A luxemburgi haderő 1967 óta önkéntes, 17 éves kortól lehet jelentkezni, de békefenntartó missziókba, valamint harci körülmények közé csak a 18. életévet betöltött katona mehet. A védelmi költségvetés folyamatosan emelkedő tendenciát mutat, 2001-ben 50.2 millió, 2002-ben 56 millió, 2003-ban 60.8 millió, 2004-ben 65.5 millió és 2005-ben 80.1 millió euró volt.⁷

Napjaink egységesülő Európájában felvetődhet az a kérdés, hogy van-e létjogosultsága a törpe államoknak? A határok átjárhatósága, az állampolgárok szabad mozgása, az európai gazdasági és politikai integráció nem jelenti az országok, népek identitásának feladását, nem jelent uniformizálódást. Minden ország megőrizheti egyéni jellegét, történelmi és földrajzi sajátosságait

. E folyamatban Luxemburg élen jár. A méretéből adódó társadalomföldrajzi kényszer miatt is szervesen kapcsolódik szomszédaihoz és a nagy európai gazdasági szervezetekhez. Ám függetlenségét, önálló államiságát, nemzeti jellegét továbbra is megőrzi, így mutatva példát az európai integráció útján mindazoknak, akik a jövőt jelentő egyesült Európába tartanak.

Siposné dr. Kecskeméthy Klára

-
1. NATO Maintenance and Supply Agency
  2. Az OrszágHatár című folyóirat 1997-ben cikksorozatot közölt az európai miniállamokról. Lásd az alábbiakat: Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: A miniállamok Európában, OrszágHatár, 1997. március 10. p. 34–35., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: Liechtenstein, az „operett-nagyhercegség”, OrszágHatár, 1997. 8. szám p. 34-35., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: Málta, a lovagrend birtoka, OrszágHatár, 1997. 9. szám p. 34., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: Andorra, a parlamentáris társhercegség, OrszágHatár, 1997. április 7. p. 35., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: Monaco: A mesebeli herceg és a milliomos filmsztár házassága, OrszágHatár, 1997. június 30. 13.szám p. 30-31., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: Luxemburg: A törpe nagyhatalom, a vas és acél országa, OrszágHatár, 1997. július 14. 14.szám p. 31., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: San Marino: Egy darabka középkor, OrszágHatár, 1997. június 16. 12. szám p. 31., Siposné dr. Kecskeméthy Klára – Nagy Miklós: Vatikán, az Isten országa, OrszágHatár, 1997. 10. szám p. 29.
  3. 2004. évi adatok szerint 105.000 fő az összmunkaerő 293.700-ból.
  4. Sarolta nagyhercegnő 1919-től 1964-ig uralkodott, öt fia, János követte a trónon (1964–2000).
  5. Forrás: http://www.lcto.lu/html/en/history/medieval_city.html.
  6. Belgian-Luxembourg Economic Union=BLEU.
  7. LtCol Guy Hoffmann alezredes előadása a 107. felsővezetői tanfolyam hallgatói számára (2005. október 26.) alapján.